

GLÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

RAPORT

Kontrole oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości RLM $\geq 10\ 000$ pod kątem oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogennej, wraz z pomiarami jakości ścieków odprowadzonych z tych oczyszczalni, wykonanymi na zlecenie WIOŚ zgodnie z obowiązującymi przepisami.

AKCEPTUJĘ

Krzysztof Gołębiewski
Główny Inspektor
Ochrony Środowiska

/ – podpisany cyfrowo/

.....

Krzysztof Gołębiewski
Główny Inspektor
Ochrony Środowiska

Warszawa, Czerwiec 2023 r.

Opracowano w Departamencie Inspekcji
Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Spis treści

Pojęcia	4
STRESZCZENIE	5
1. WSTĘP.....	6
1.1. Zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z Traktatu Akcesyjnego.....	6
1.1.1. KPOŚK i jego kolejne aktualizacje	7
1.1.2. Zakres zadań określony w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych zgodnie z V aktualizacją.....	7
1.1.3. Zakres zadań określony w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych zgodnie z VI aktualizacją	8
1.1.4. Kontrole oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM wykonane przez Inspekcje Ochrony Środowiska.....	9
2. Cel i zakres kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ w ramach cyklu	10
2.1. Szczegółowy zakres.....	10
2.2. Kryteria oceny	11
3. OMÓWIENIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEGO CYKLU KONTROLNEGO.....	11
3.1. Liczba przeprowadzonych kontroli	11
3.2. RLM aglomeracji	13
3.3. Stan formalno-prawny w skontrolowanych oczyszczalniach	14
3.4. Odbiornik ścieków.....	15
3.5. Sposób odprowadzania ścieków	16
3.6. Biogeny	20
3.7. Ocena jakościowa i ilościowa.....	25
3.8. Najczęstsze naruszenia stwierdzane podczas kontroli wykonywanych w ramach cyklu.....	36
4. WNIOSKI.....	37
4.1. Województwa w których najczęściej stwierdzano naruszenie warunków pozwoleń	37
4.2. Aktualizacja pozwoleń wodnoprawnych dla oczyszczalni znajdujących się w aglomeracji $>10\ 000$ RLM w zakresie wskaźników biogenów.....	38
4.3. Najczęstszy odbiornik ściekowy oraz sposób odprowadzania ścieków.....	38
4.4. Ścieki oczyszczone pobrane przez CLB GIOŚ na zlecenie WIOŚ.....	39
4.5. Oczyszczalnie zlokalizowane w aglomeracjach $< 10\ 000$ RLM	40
5. SPOSÓB WYKORZYSTANIA MATERIAŁU.....	42
6. MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO RAPORTU	42

Pojęcia

Aglomeracja – teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo końcowego punktu zrzutu tych ścieków (art. 86 ust. 3 pkt 1 ustawy – Prawo wodne).

RLM – równoważna liczba mieszkańców, jednostka oznaczająca ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych jako wskaźnik pięciodniowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen (BZT₅) w ilości 60g tlenu na dobę (art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy – Prawo wodne).

RLM aglomeracji – równoważna liczba mieszkańców aglomeracji obliczona na podstawie ścieków pochodzących od stałych mieszkańców aglomeracji (w przeliczeniu: 1 RLM aglomeracji = 1 stały mieszkaniec aglomeracji), ścieki pochodzące z przemysłu w aglomeracji (przy czym ładunek przelicza się zgodnie z art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy – Prawo wodne), a także ścieki od osób czasowo przebywających w aglomeracji (w przeliczeniu: 1 RLM aglomeracji = 1 zarejestrowane miejsce noclegowe - (RLM aglomeracji wskazano w kolumnie nr 12 załącznika nr 3).

RLMrz – rzeczywista równoważna liczba mieszkańców obliczona na podstawie sumy: liczby mieszkańców aglomeracji, wartości RLM pochodzącej od osób czasowo przebywających na terenie aglomeracji (zarejestrowane miejsca noclegowe) oraz wartości RLM pochodzącej z przemysłu występującego na obszarze aglomeracji.

Biogeny – część zanieczyszczeń występujących w ściekach, do których zalicza się związki azotu i fosforu. Substancje te odprowadzane do wód zwiększają ich żyzność powodując eutrofizację.

Pozwolenie – pozwolenie wodnoprawne albo zintegrowane; decyzja ostateczna wydana przez właściwy organ, określająca warunki emisji zanieczyszczeń, w tym ścieków, do wód lub do ziemi.

Pw – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.).

IOŚ – ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2023 r. poz. 824).

STRESZCZENIE

W raporcie - na podstawie danych przedłożonych przez Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska (dalej: WIOŚ), pozyskanych podczas przeprowadzonych kontroli w latach 2020-2022 r. w ramach cyklu pn. *Kontrole oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM pod kątem oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogenych, wraz z pomiarami jakości ścieków odprowadzonych z tych oczyszczalni, wykonanymi na zlecenie WIOŚ zgodnie z obowiązującymi przepisami* - dokonano oceny spełniania przez wybrane oczyszczalnie, znajdujące się w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych wymagań jakościowych oraz ilościowych odprowadzanych ścieków, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogenych.

Ocena dokonana została dla dwóch ostatnich pełnych okresów obowiązywania pozwolenia, obliczonych jako 365 albo 366 dni. Początkiem każdego okresu jest dzień, kiedy pozwolenie stało się ostateczne, co oznacza, że okres oceny nie jest tożsamy z rokiem kalendarzowym.

Łącznie skontrolowano 427 oczyszczalni, przy czym tylko 406 z nich było zlokalizowanych w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM.

Oceną za I okres objęto 427 oczyszczalni ścieków, natomiast za II okres - 425 oczyszczalni ścieków, ponieważ na dzień zakończenia kontroli WIOŚ, dla dwóch oczyszczalni nie można było dokonać pełnej oceny II okresu, w związku z pozwoleniami wydanymi w roku 2021.

Podczas kontroli oczyszczalni ścieków realizowanych w ramach ww. cyklu, Centralne Laboratorium Badawcze Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (dalej: CLB GIOŚ) dokonywało na zlecenie WIOŚ pobierania próbek do badań oraz analizy pobranych próbek ścieków oczyszczonych odprowadzanych z oczyszczalni do odbiornika, zgodnie z posiadanym aktualnie obowiązującym pozwoleniem, w tym pod kątem biogenów, nawet jeśli te substancje zanieczyszczające nie były określone w pozwoleniu udzielonym dla danej oczyszczalni.

Analiza przedłożonych przez WIOŚ danych pozwoliła stwierdzić, że:

- 1) znaczna część skontrolowanych oczyszczalni ścieków znajdujących się w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM (395 z 406 tj. 97,3 %) uwzględnia w aktualnie obowiązujących pozwoleniach biogeny.
- 2) W I okresie oceny:
 - 385 z 427 (90,2 %) skontrolowanych oczyszczalni, spełniało warunki określone w posiadanym pozwoleniu w zakresie stanu i składu ścieków,
 - 407 z 427 (95,3 %) skontrolowanych oczyszczalni, spełniało warunki określone w posiadanym pozwoleniu w zakresie ilości odprowadzanych ścieków,
 - 421 z 427 (98,6%) skontrolowanych oczyszczalni, spełniało warunki określone w posiadanym pozwoleniu zarówno w zakresie stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków.

W II okresie oceny:

- 381 z 425 (89,6 %) skontrolowanych oczyszczalni, spełniało warunki określone w posiadanym pozwoleniu w zakresie stanu i składu ścieków,
 - 408 z 425 (96,0 %) skontrolowanych oczyszczalni, spełniało warunki określone w posiadanym pozwoleniu w zakresie ilości odprowadzanych ścieków,
 - 420 z 425 (98,8 %) skontrolowanych oczyszczalni, spełniało warunki określone w posiadanym pozwoleniu zarówno w zakresie stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków.
- 3) W 353 z 423 (82,7 %) próbkach ścieków oczyszczonych pobranych w trakcie kontroli, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych stężeń wskaźników zanieczyszczeń określonych w posiadanych pozwoleniach.

1. WSTĘP

1.1. Zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z Traktatu Akcesyjnego

Zgodnie z postanowieniami Traktatu Akcesyjnego Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązał się, do dnia 31 grudnia 2015 r. spełnić wymagania dotyczące systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych wynikające z dyrektywy 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. U. UE L135 z 30.05.1991 r. str. 40, z późn. zm.; Dz. U. WE, Polskie wydanie specjalne roz. 15, t. 002, str. 26) zmienionej przez Dyrektywę Komisji 98/15/WE z dnia 27 lutego 1998 r. zmieniającej dyrektywę Rady 91/271/EWG w odniesieniu do niektórych wymogów ustanowionych w jej załączniku I (Dz. U. L 67 z 7 marca 1998, str. 29), która została implementowana art. 43 i art. 208 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145, z późn. zm.) do prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

W tym celu Polska, stopniowo wdrażała wymagania ww. dyrektywy według następujących celów pośrednich:

- **do 31 grudnia 2005 r.** zgodność z dyrektywą 91/271/EWG powinna być osiągnięta w 674 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 69 % całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji,
- **do 31 grudnia 2010 r.** zgodność z dyrektywą 91/271/EWG powinna być osiągnięta w 1069 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 86 % całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji,
- **do 31 grudnia 2013 r.** zgodność z dyrektywą 91/271/EWG powinna być osiągnięta w 1165 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 91 % całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji.

Narzędziem służącym wdrożeniu postanowień zawartych w dyrektywie 91/271/EWG został Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), przyjęty na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. Celem programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego

przed ich niekorzystnymi skutkami m.in. poprzez realizację ujętych w nim inwestycji. KPOŚK podlega okresowej aktualizacji przynajmniej raz na cztery lata.

Szczegółowe informacje dotyczące KPOŚK, w tym m.in. wcześniejsze aktualizacje Programu oraz dane w ww. zakresie znajdują się na stronie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dalej: PGW WP): <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych>.

1.1.1. KPOŚK i jego kolejne aktualizacje

Obowiązek aktualizacji KPOŚK wynika z art. 96 ustawy Pw, zgodnie z którym kolejne aktualizacje Programu są dokonywane co najmniej raz na cztery lata. Do dnia sporządzenia niniejszego raportu Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych został zaktualizowany sześć razy. Ostatnia aktualizacja (KPOŚK VI), została zatwierdzona w dniu 5 maja 2022 r. przez Radę Ministrów. W trakcie realizacji cyklu kontrolnego przez Inspekcję Ochrony Środowiska w latach 2020-2022, obowiązywały zarówno KPOŚK V oraz KPOŚK VI.

1.1.2. Zakres zadań określony w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych zgodnie z V aktualizacją

KPOŚK V, została zatwierdzona w dniu 31 lipca 2017 r. przez Radę Ministrów i zawierała listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2016-2021.

Zgodnie z założeniami i metodyką opracowania KPOŚK V w dokumencie tym zostały uwzględnione informacje dotyczące 1 587 aglomeracji o łącznym RLM_{rz} – 38 793 049, w tym 41 aglomeracji powyżej 150 000 RLM, stanowiących 41,4 % całości RLM_{rz}.

Zgodnie z ustaleniami i przyjętą metodyką opracowania KPOŚK V, aglomeracje zostały podzielone na 3 priorytety wg poniższych kryteriów:

Priorytet I

Aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia zobowiązań akcesyjnych. Są to aglomeracje powyżej 100 000 RLM, które spełniają co najmniej 2 warunki zgodności z dyrektywą, a po zrealizowaniu planowanych inwestycji, uzyskają lub utrzymają pełną zgodność z dyrektywą 91/271/EWG.

Priorytet II

Aglomeracje, które do dnia 31 września 2016 r. spełniły warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantowały wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:

- 95% - aglomeracje o RLM < 100 000,
- 98% - aglomeracje o RLM ≥ 100 000.

Zaliczają się do nich wskazane w priorytecie II aglomeracje, które planują dalsze prace zmierzające do utrzymania oraz poprawy jakości i stanu środowiska.

Priorytet III

Aglomeracje, które przez realizację planowanych działań inwestycyjnych - do dnia 31 grudnia 2021 r., spełnią warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantują wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:

- 95% - aglomeracje o RLM < 100 000,
- 98% - aglomeracje o RLM \geq 100 000.

Do KPOŚK V włączono:

Agglomeracje poza priorytetem (PP)

Agglomeracje, które nie spełniają warunków dyrektywy 91/271/EWG, ale planują podejmowanie działań inwestycyjnych zbliżających je do wypełnienia wymogów dyrektywy.

1.1.3. Zakres zadań określony w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych zgodnie z VI aktualizacją

KPOŚK VI, została zatwierdzona w dniu 5 maja 2022 r. przez Radę Ministrów, i zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorzady do realizacji w latach 2021-2027.

Celem opracowania KPOŚK VI jest określenie nakładów inwestycyjnych w obszarze gospodarki ściekowej niezbędnych do uzyskania przez aglomeracje o RLM \geq 2 000 zgodności z warunkami dyrektywy 91/271/EWG.

Zgodnie z założeniami i metodyką opracowania KPOŚK VI, w dokumencie tym zostały uwzględnione informacje, dotyczące 1 524 aglomeracji o łącznej RLM wynoszącej 37 095 793, w tym 37 aglomeracji powyżej 150 000 RLM, których RLM stanowi 40,38% całej RLM.

KPOŚK VI zawiera:

- 849 aglomeracji zgodnych z warunkami dyrektywy 91/271/EWG generujących RLM 18 670 170 (tj. 50,33% łącznej RLM aglomeracji),
- 675 aglomeracji niespełniających warunków ww. dyrektywy, które generują RLM 18 425 623 (tj. 49,67% łącznej RLM aglomeracji), z czego 2 467 425 (tj. 6,65% łącznej RLM aglomeracji) nie jest zgodna z warunkami dyrektywy 91/271/EWG.

Agglomeracje niespełniające warunków dyrektywy 91/271/EWG zostały podzielone na priorytety według poniższych kryteriów:

Priorytet I

Agglomeracje priorytetowe dla wypełnienia zobowiązań akcesyjnych. Są to wszystkie aglomeracje, których RLM jest większa lub równa 100 000 (\geq 100 000 RLM). Ładunek ww. aglomeracji wynosi 10 622 970 RLM, co stanowi 28,64% łącznej RLM aglomeracji. AKPOŚK 2022 zawiera 24 aglomeracje z tego przedziału RLM, które nie spełniają warunków dyrektywy 91/271/EWG.

Priorytet II

Aglomeracje, których RLM mieści się w przedziale równym i większym od 10 000 i mniejszym od 100 000 ($\geq 10\ 000 < 100\ 000$ RLM). Sumaryczna RLM tych aglomeracji wynosi 5 626 980, co stanowi 15,17% łącznej RLM aglomeracji. AKPOŚK 2022 zawiera 204 aglomeracje z tego przedziału RLM, które nie spełniają warunków dyrektywy 91/271/EWG.

Priorytet III

Aglomeracje, których RLM mieści się w przedziale równym i większym od 2 000 i mniejszym od 10 000 ($\geq 2\ 000 < 10\ 000$ RLM). Są to aglomeracje najbardziej liczne. Ich RLM jest najmniejsza i wynosi 2 175 673, co stanowi 5,86% łącznej RLM aglomeracji. AKPOŚK 2022 zawiera 447 aglomeracje z tego przedziału RLM, które nie spełniają warunków dyrektywy 91/271/EWG.

Ww. priorytety określone są na podstawie % RLM generowanego w danej grupie aglomeracji.

1.1.4. Kontrole oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM wykonane przez Inspekcje Ochrony Środowiska

Inspekcja Ochrony Środowiska zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 i pkt 17a ustawy IOŚ, w związku z art. 335 ust. 5 Pw, w związku z ar. 334 pkt 2,3 i 6 Pw kontroluje przestrzeganie warunków ustalonych w pozwoleniach:

- wodnoprawnych wydawanych przez PGW WP,
- zintegrowanych wydawanych przez marszałków, starostów.

GIOŚ na podstawie art. 4a ust 1 pkt 1 ustawy IOŚ kieruje działalnością Inspekcji Ochrony Środowiska w tym m.in.:

- ustala ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska,
- wydaje zalecenia i wytyczne, określające sposób postępowania w trakcie realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1,
- kontroluje stan realizacji zaleceń i wytycznych.

W opracowanym przez GIOŚ dokumencie pn. *Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2021-2025 (z perspektywą do 2030 r.) z 26 listopada 2020 r.* m.in. kontrole w zakładach, które na podstawie decyzji określających warunki korzystania ze środowiska wprowadzają ścieki do wód lub do ziemi, a w szczególności ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, wraz z prowadzeniem pomiarów jakości ścieków wprowadzanych do środowiska, wykonywanych na zlecenie WIOŚ podczas kontroli, zostały wymienione jako *Najważniejsze cele do osiągnięcia do 2025 r. (rozdział I) w zakresie Poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, Morza Bałtyckiego oraz gospodarowania zasobami wodnymi (pkt. 2).*

Realizując ww. założenia oraz ustawowe zadania w *Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2020 r.* zatwierdzonych przez GIOŚ w dniu 6 listopada 2019 r., jako jedno z priorytetowych zadań w **działalności kontrolnej dla organów Inspekcji Ochrony Środowiska przewidzianej do realizacji**

w 2020 r. wskazano kontrole oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM pod kątem oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogennych, wraz z pomiarami jakości ścieków odprowadzonych z tych oczyszczalni, wykonanymi na zlecenie WIOŚ zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pierwotnie realizacja ww. cyklu została zaplanowana wyłącznie na rok 2020 r. jednakże, z powodu wystąpienia pandemii COVID 19, w związku z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r.¹ oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r.², GIOŚ poinformował WIOŚ, że realizacja cyklu zostanie wydłużona do dnia 31 grudnia 2022 r., co znalazło odzwierciedlenie w *Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2021 r., oraz w 2022 r.*

2. Cel i zakres kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ w ramach cyklu

Celem realizacji tego zadania, o charakterze ogólnokrajowego cyklu kontrolnego, była weryfikacja spełnienia przez wybrane oczyszczalnie ścieków ujęte w KPOŚK, warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i/lub zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogennych, wraz z pomiarami jakości ścieków, wykonywanych przez CLB GIOŚ na zlecenie WIOŚ, przy czym zgodnie z założeniami do kontroli WIOŚ typowali *oczyszczalnie ścieków położone w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM*, spośród aglomeracji ujętych w złączniku 2 do KPOŚK V lub KPOŚK VI - w zależności okresu wytypowania oczyszczalni do skontrolowania.

W ramach tego cyklu GIOŚ zalecił skontrolowanie co najmniej 10 oczyszczalni ścieków przez WIOŚ oraz każdą delegaturę, czyli łącznie 500 oczyszczalni.

W *Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2023 r.* GIOŚ zatwierdzonych w dniu 8 grudnia 2022 r., określono ostateczny termin przekazania do GIOŚ informacji z ustaleń dokonanych podczas czynności kontrolnych podjętych w celu realizacji ww. cyklu, do dnia 28 lutego 2023 r. oraz termin opracowania raportu z ww. cyklu kontrolnego do dnia 30 czerwca 2023 r.

2.1. Szczegółowy zakres

Podczas przeprowadzonych kontroli należało:

- dokonać oceny przestrzegania warunków określonych w posiadanych pozwoleniach wodnoprawnych/zintegrowanych oraz w obowiązujących przepisach. Oceny należało dokonać w dwóch ostatnich pełnych okresach obowiązywania posiadanego pozwolenia (wyznaczonych datą ostateczności pozwolenia),

¹ rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej Stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r., poz. 491, z późn. zm.),

² rozporządzenie Rady Ministrów z Dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 697).

- pobrać do badań średnie dobowe próbki ścieków odprowadzanych z oczyszczalni, w przypadku gdy proces technologiczny stosowany na kontrolowanej oczyszczalni to umożliwił,
- ustalić czy w posiadanych pozwoleniach wodnoprawnych/zintegrowanych wydane dla oczyszczalni zlokalizowanych na terenie aglomeracji o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM, zostały określone warunki w zakresie biogenów (art. 5 ust. 2 dyrektywy 91/271/EWG).

Przeprowadzenie ww. cyklu kontrolnego umożliwiło sprawdzenie:

- stopnia uregulowania stanu formalnoprawnego na odprowadzenie ścieków przez skontrolowane oczyszczalnie ścieków,
- spełnienia warunków aktualnie obowiązujących pozwoleń wodnoprawnych w zakresie stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków,
- spełnienia warunków dotyczących określenia w pozwoleniach wydanych dla oczyszczalni znajdujących się w aglomeracji $\geq 10\ 000$ biogenów,
- sposobu odprowadzania ścieków w ciągu doby (ciągłe/okresowe wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi).

2.2. Kryteria oceny

Oceny spełnienia przez kontrolowane oczyszczalnie ścieków obsługujące aglomerację, obowiązujących przepisów a także warunków określonych w posiadanych pozwoleniach, dokonano w podziale na:

- województwa,
- RLM aglomeracji,

na podstawie:

- danych zebranych podczas cyklu kontrolnego przeprowadzonego w latach 2020-2022,
- wyników badań jakości ścieków wykonywanych przez akredytowane jednostki badawcze na zlecenie podmiotów prowadzących oczyszczalnie, do których podmioty prowadzące oczyszczalnie są zobowiązane przepisami prawa.

3. OMÓWIENIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEGO CYKLU KONTROLNEGO

3.1. Liczba przeprowadzonych kontroli

GIOŚ, zalecił aby w ramach realizacji cyklu kontrolnego każdy WIOŚ i każda delegatura skontrolowali co najmniej 10 *oczyszczalni ścieków znajdujących się w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM* Z weryfikacji przedłożonych danych wynika, że w niektórych przypadkach skontrolowano mniejszą liczbę oczyszczalni niż zalecana. Wg wyjaśnień WIOŚ było to spowodowane m.in.:

- brakiem dostatecznej liczby oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w aglomeracji o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM, funkcjonujących na terenie WIOŚ oraz ich delegatur,
- niedostateczną obsadą oraz rotacją kadrową, fluktuacją kadry merytorycznej WIOŚ,

- przekierowaniem w 2022 r. sił i środków na działania związane ze śnięciem ryb w kanale Gliwickim i rzece Odrze,
- koniecznością wykonania dużej liczby doraźnych kontroli interwencyjnych,
- wprowadzeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Dane przedstawiające liczbę skontrolowanych oczyszczalni z podziałem na województwa umieszczono w Tabeli 1.

Największa liczba oczyszczalni została skontrolowana w woj. mazowieckim (50 szt.), woj. wielkopolskim (48 szt.) oraz woj. dolnośląskim (43 szt.).

Tabela 1 - Zestawienie liczby skontrolowanych oczyszczalni w poszczególnych województwach

L.p.	WIOŚ (siedziba + delegatury)	Liczba oczyszczalni do kontroli zgodnie z wytycznymi GIOŚ	Liczba oczyszczalni skontrolowanych przez WIOŚ	% skontrolowanych oczyszczalni
1.	Dolnośląski (Wrocław + 3 delegatury)	40	43	107,5%
2.	Kujawsko-Pomorski (Bydgoszcz + 2 delegatury)	30	22	73,3%
3.	Lubelski (Lublin + 3 delegatury)	40	22	55,0%
4.	Lubuski (Zielona Góra + 1 delegatura)	20	22	110,0%
5.	Łódzki (Łódź + 3 delegatury)	40	20	50,0%
6.	Małopolski (Kraków + 2 delegatury)	30	31	103,3%
7.	Mazowiecki (Warszawa + 5 delegatur)	60	50	83,3%
8.	Opolski (Opole - bez delegatur)	10	10	100,0%
9.	Podkarpacki (Rzeszów + 3 delegatury)	40	31	77,5%
10.	Podlaski (Białystok + 2 delegatury)	30	17	56,7%

11.	Pomorski (Gdańsk + 1 delegatura)	20	21	105,0%
12.	Śląski (Katowice + 2 delegatury)	30	28	93,3%
13.	Świętokrzyski (Kielce – bez delegatur)	10	14	140,0%
14.	Warmińsko-mazurski (Olsztyn + 2 delegatury)	30	28	93,3%
15.	Wielkopolski (Poznań + 4 delegatury)	50	48	96,0%
16.	Zachodniopomorski (Szczecin + 1 delegatura)	20	20	100,0%
Suma		500	427	85,4%

Tabele zawierającą dane dotyczące skontrolowanych oczyszczalni z podziałem na województwa umieszczono w **załączniku nr 1 (plik excel)**.

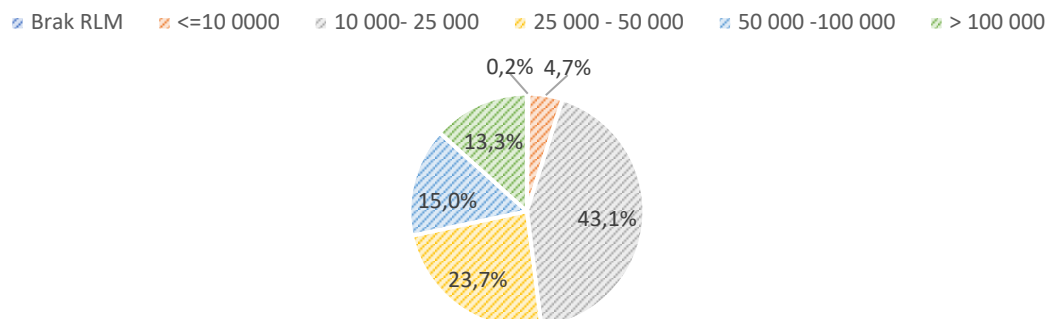
3.2. RLM aglomeracji

Większość skontrolowanych oczyszczalni znajduje się w aglomeracjach o wielkości $\geq 10\ 000$ RLM (95,1 %). Najwięcej skontrolowanych oczyszczalni znajdowało się w aglomeracjach o RLM $\geq 10\ 000 - \leq 25\ 000$, stanowiły one 43,1 % skontrolowanych oczyszczalni w czasie cyklu (Tabela 2, Rysunek 1).

Tabela 2- Zestawienie liczby skontrolowanych oczyszczalni w podziale na wielkość aglomeracji

L.p.	RLM aglomeracji	Liczba skontrolowanych oczyszczalni ścieków w danej aglomeracji
1.	oczyszczalnia spoza aglomeracji	1
2.	< 10 000	20
3.	$\geq 10\ 000 - \leq 25\ 000$	184
4.	> 25 000 - $\leq 50\ 000$	101
5.	> 50 000 - $\leq 100\ 000$	64
6.	> 100 000	57
SUMA		427

% LICZBY SKONTROLOWANYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW ZLOKALIZOWANYCH W AGLOMERACJI O OKREŚLONYM RLM

Rysunek 1 - Zestawienie % liczby skontrolowanych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w aglomeracji o określonym RLM.

Pomimo warunku dotyczącego umieszczenia w cyklu kontrolnym oczyszczalni ścieków znajdujących się w aglomeracji o wielkości RLM $\geq 10\,000$, po weryfikacji danych okazało się, że do cyklu zostały również zakwalifikowane oczyszczalnie znajdujące się w aglomeracjach o wielkości $< 10\,000$ RLM lub spoza aglomeracji (21 szt.). Z przedstawionych wyjaśnień WIOŚ wynika, że powyższe było spowodowane:

- wytypowaniem oczyszczalni ścieków do planu kontroli podczas obowiązywania uchwał³, które wskazywały w ówczesnym czasie na RLM $\geq 10\,000$, (m.in. zmiany wartości wielkości RLM pomiędzy KPOŚK V i KPOŚK VI),
- ujęciem ww. oczyszczalni w cyklu kontrolnym ze względu na brak wystarczającej liczby oczyszczalni zlokalizowanych w aglomeracjach o RLM $\geq 10\,000$,
- zakwalifikowaniem RLM oczyszczalni jako RLM aglomeracji,

przyjęciem wartości docelowej RLM aglomeracji (do końca września 2026 r. będzie wynosić 13 000 RLM). Tabele zawierającą dane dotyczące skontrolowanych oczyszczalni z podziałem na RLM aglomeracji umieszczono w **załączniku nr 2 (plik excel)**.

3.3. Stan formalno-prawny w skontrolowanych oczyszczalniach

Z analizy danych i materiałów zgromadzonych w ramach cyklu wynika, że spośród 427 skontrolowanych oczyszczalni ścieków, 426 posiada uregulowany stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. Jedynie oczyszczalnia działająca na terenie Podlaskiego WIOŚ, tj. Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Mońkach (RLM oczyszczalni

³ uchwały zostają zatwierdzone przez m.in. Rady Miejskie, Gminy, Miasta na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023 poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 87 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Pw (Dz.U. 2022 poz. 2625 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lipca 2018 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszarów i granic aglomeracji (Dz.U. 2018 poz. 1586), po uzgodnieniu odpowiednim terenowo Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

12 100) zlokalizowana w aglomeracji Mońki (RLM aglomeracji 10 817), wg stanu na dzień zakończenia kontroli wykonywanej w ramach cyklu, tj. 11 listopada 2021 r. posiadała zawieszony pozwolenie wodnoprawne⁴.

3.4. Odbiornik ścieków

Zgodnie z posiadanymi pozwoleniami z 427 skontrolowanych oczyszczalni:

- 39 (9,1 %) odprowadza oczyszczone ścieki do ziemi,
- 388 (90,9 %) do wód.

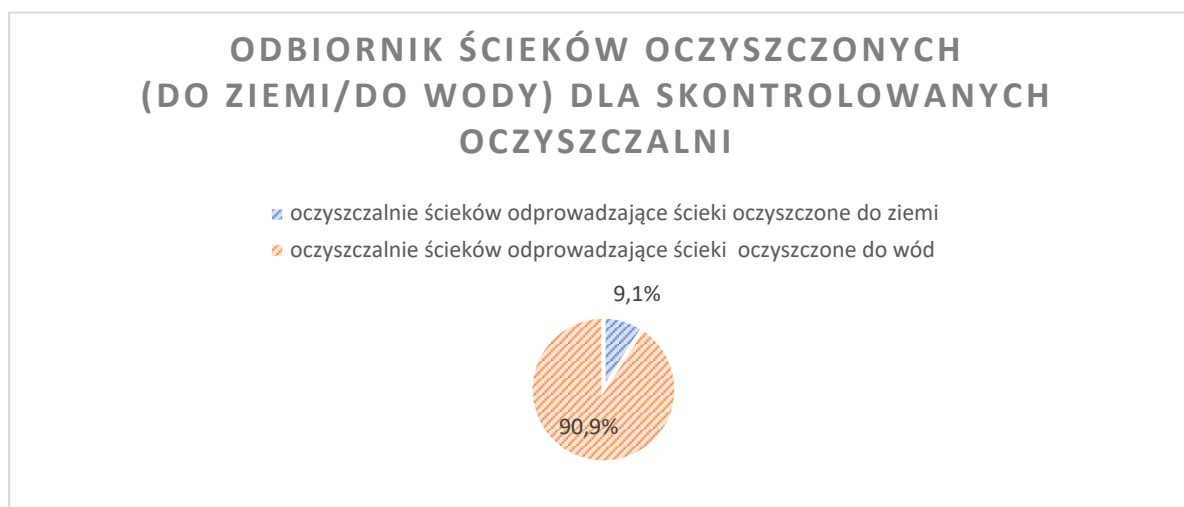
Powyższe dane wskazują na znaczną przewagę odprowadzania ścieków oczyszczonych do wód. - Tabela 3, Rysunek 2.

Tabela 3 - Sposób odprowadzania ścieków do środowiska (do ziemi/do wód) w skontrolowanych oczyszczalniach

L.p.	Województwo	Liczba oczyszczalni ścieków odprowadzających ścieki oczyszczone do ziemi	Liczba oczyszczalni ścieków odprowadzających ścieki oczyszczone do wód
1.	Dolnośląskie	3	40
2.	Kujawsko-Pomorskie	1	21
3.	Lubelskie	1	21
4.	Lubuskie	1	21
5.	Łódzkie	1	19
6.	Małopolskie	1	30
7.	Mazowieckie	7	43
8.	Opolskie	1	9
9.	Podkarpackie	0	31
10.	Podlaskie	0	17
11.	Pomorskie	3	18

⁴ stan formalnoprawny w zakresie eksploatacji oczyszczalni ścieków w Mońkach nie jest uregulowany. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Białymstoku Wyrokiem z dnia 20 maja 2021 r., sygn. akt II SA/Bk 166/21, uchylił pozwolenie, tj. decyzję Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Białymstoku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 21 grudnia 2020 r., znak BI.RUZ.424.47.2019.KB, oraz poprzedzającą ją decyzję z dnia 9 sierpnia 2019 r. znak BI.ZUZ.2.421.310.2018. Poprzednia decyzja z dnia 10 marca 2014 r. znak ASI.6341.35.2013, ze względu na odwołania również nie stała się ostateczna. Dyrektor Zarządu Zlewni w Białymstoku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie pismem z dnia 29 września 2021 r., znak BI.ZUZ.2.421.310.2018, wezwał Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mońkach Sp. z o.o. do przedłożenia wyjaśnień w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego na usługę wodną tj. wprowadzenie do wód (cieku Targonka) ścieków komunalnych z miejskiej oczyszczalni ścieków w Mońkach. ZGKiM w Mońkach Sp. z o.o. przedłożyła niektóre z dokumentów oraz dodatkowo zwróciła się z prośbą o przedłużenie terminu wyjaśnień w zakresie 1 i 2 wezwania z dnia 29 września 2021 r. do dnia 31 stycznia 2022 r. Dyrektor Zarządu Zlewni w Białymstoku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie pismem z dnia 10 listopada 2021 r. znak BI.ZUZ.2.421.310.2018 przedłużył termin przedłożenia powyższych danych i informacji do dnia 31 stycznia 2022 r.

12.	Śląskie	4	24
13.	Świętokrzyskie	0	14
14.	Warmińsko-mazurskie	1	27
15.	Wielkopolskie	12	36
16.	Zachodniopomorskie	3	17
SUMA		39	388
SUMA CAŁKOWITA		427	

Rysunek 2 – Zestawienie % w sprawie sposobu odprowadzania ścieków oczyszczonych do środowiska przez skontrolowane oczyszczalnie

3.5. Sposób odprowadzania ścieków

Zgodnie z ustaleniami WIOŚ dokonanymi w ramach realizacji cyklu kontrolnego, ścieki w sposób ciągły w czasie doby odprowadza 407 oczyszczalni, natomiast pozostałe 20 odprowadza ścieki w sposób okresowy w czasie doby - w liczbie od 2 do 20 spustów na dobę (liczba spustów, zależna jest od ilości ścieków dopływających do oczyszczalni ścieków).

W Tabeli 4 przedstawiono sposób odprowadzania ścieków w czasie doby (sposób ciągły/okresowy) z podziałem na województwa a na Rysunek 3 przedstawiono procentowy sposób odprowadzania ścieków oczyszczonych przez skontrolowane oczyszczalnie ścieków.

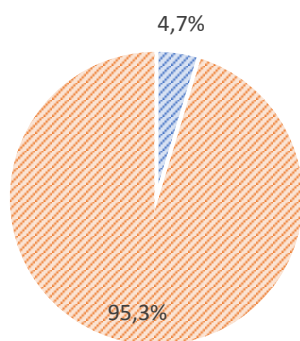
Tabela 4 - Sposób odprowadzania ścieków do środowiska (w sposób okresowy/ sposób ciągły) w skontrolowanych oczyszczalniach

L.p.	Województwo	Ilość oczyszczalni ścieków odprowadzających ścieki w sposób okresowy	Ilość oczyszczalni ścieków odprowadzających ścieki w sposób ciągły

1.	Dolnośląskie	0	43
2.	Kujawsko-Pomorskie	1	21
3.	Lubelskie	1	21
4.	Lubuskie	1	21
5.	Łódzkie	2	18
6.	Małopolskie	5	26
7.	Mazowieckie	1	49
8.	Opolskie	0	10
9.	Podkarpackie	1	30
10.	Podlaskie	2	15
11.	Pomorskie	0	21
12.	Śląskie	1	27
13.	Świętokrzyskie	0	14
14.	Warmińsko-mazurskie	2	26
15.	Wielkopolskie	2	46
16.	Zachodniopomorskie	1	19
SUMA		20	407
SUMA CAŁKOWITA		427	

SPOSÓB ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW (W SPOSÓB CIĄGŁY/OKRESOWY) PRZEZ SKONTROLOWANE OCZYSZCZALNIE

- oczyszczalnie ścieków odprowadzające ścieki w sposób okresowy
- oczyszczalnie ścieków odprowadzające ścieki w sposób ciągły

Rysunek 3 - Zestawienie % w sprawie sposobu odprowadzania ścieków (w sposób ciągły/okresowy) przez oczyszczalnie skontrolowane przez WIOŚ w związku z cyklem kontrolnym.

Należy zaznaczyć, że jedynie w 2 pozwoleniach na 20 (10 %) wydanych dla oczyszczalni odprowadzających ścieki w sposób okresowy w czasie doby, zostały zawarte informacje odnośnie sposobu pobierania próbek – tj. w sposób inny niż średniodobowo.

Powyższe, dotyczy:

1. Oczyszczalni ścieków Rusko (RLM oczyszczalni 26 458) obsługującej aglomerację Wiejska Darłowo (RLM aglomeracji 21 634), woj. zachodniopomorskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
2. Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Choroszcy (RLM oczyszczalni 9 836) obsługującej aglomerację Choroszcz (RLM aglomeracji 6 819), woj. podlaskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V/KPOŚK VI).

Poniższe oczyszczalnie nie zawierają takich informacji w aktualnie posiadanych pozwoleniach wodnoprawnych:

1. Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o., (RLM oczyszczalni 22 403) obsługujący aglomerację Golub - Dobrzyń (RLM aglomeracji 13 989), woj. kujawsko-pomorskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
2. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o., (RLM oczyszczalni 20 000) obsługujące aglomerację Międzyrzec Podlaski (RLM aglomeracji 18 587), woj. lubelskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały Nr XXVII/248/20 z dnia 29 grudnia 2020 r. Rady Miasta Międzyrzec Podlaski).
3. Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Słubicach, (RLM oczyszczalni 24 658) obsługująca aglomerację Słubice (RLM aglomeracji 23 704), woj. lubuskie (dane RLM aglomeracji

na podstawie uchwały nr XXVI/272/2020 Rady Miejskiej w Słubicach z dnia 26 listopada 2020 r.).

4. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Działoszynie Oczyszczalnia Ścieków w Działoszynie, (RLM oczyszczalni 14 990) obsługujący aglomerację Działoszyn (RLM aglomeracji 11 505), woj. łódzkie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
5. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Działoszynie Oczyszczalnia ścieków w Trębaczewie, (RLM oczyszczalni 7 633) obsługujący aglomerację Działoszyn (RLM aglomeracji 11 505), woj. łódzkie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
6. Oczyszczalnia ścieków w Maszkienice, (RLM oczyszczalni 5 000) obsługująca aglomerację Dębno (RLM aglomeracji 16 137), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
7. Oczyszczalnia ścieków w Bartkowa – Posadowa, (RLM oczyszczalni 5 000) obsługująca aglomerację Gródek nad Dunajcem (RLM aglomeracji 10 462), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały Nr VI/121/15 Sejmiku Województwa małopolskiego, uchwały nr XXXII/230/2020 Rady Gminy Gródek nad Dunajcem).
8. Oczyszczalnia ścieków w Biecz, (RLM oczyszczalni 10 084) obsługująca aglomerację Biecz (RLM aglomeracji 10 184), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
9. Oczyszczalnia ścieków w Czarna Góra, (RLM oczyszczalni 3 800) obsługująca aglomerację Bukowina Tatrzańska (RLM aglomeracji 20 348), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
10. Oczyszczalnia ścieków w Podrzecze, (RLM oczyszczalni 8 524) obsługująca aglomerację Chełmiec (RLM aglomeracji 20 150), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały Rady Gminy Chełmiec nr XXI/500/2020 z dnia 10 grudnia 2020r.).
11. Miejska Oczyszczalnia Ścieków Komunalnych w Łochowie przy ul. Przemysłowej 43, (RLM oczyszczalni 11 500) obsługująca aglomerację Łochów (RLM aglomeracji 10 001), woj. mazowieckie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
12. Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Bliznem, (RLM oczyszczalni 12 000) obsługująca aglomerację Jasienica Rosielna (RLM aglomeracji 11 529), woj. podkarpackie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
13. Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Sokółce, (RLM oczyszczalni 40 000) obsługująca aglomerację Sokółka (RLM aglomeracji 29 037), woj. podlaskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V/KPOŚK VI).
14. Wodociągi Pawłowice - Oczyszczalnia Ścieków Krzyżowice, (RLM oczyszczalni 19 385) obsługująca aglomerację Pawłowice (RLM aglomeracji 16 927), woj. śląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały nr XXVI/283/2021 Rady Gminy Pawłowice z dnia 27 kwietnia 2021 r.).

15. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o., (RLM oczyszczalni 19 000) obsługujące aglomerację Gołdap (RLM aglomeracji 16 371), woj. warmińsko-mazurskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały nr XXXI/255/2020 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 29 grudnia 2020 r.).
16. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. oczyszczalnia ścieków w Olecku, (RLM oczyszczalni 30 000) obsługujące aglomerację Olecko (RLM aglomeracji 20 694), woj. warmińsko-mazurskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały nr BRM.0007.84.2020 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 28 sierpnia 2020 r.).
17. Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. oczyszczalnia ścieków w Grotnikach, (RLM oczyszczalni 22 200) obsługujący aglomerację Włoszakowice (RLM aglomeracji 12 530), woj. wielkopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały Rady Gminy Włoszakowice).
18. Zakład Gospodarki Komunalnej w Witkowie - oczyszczalnia ścieków w Małachowie, (RLM oczyszczalni 17 170) obsługujący aglomerację Witkowo (RLM aglomeracji 17 696), woj. wielkopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).

Dla jednej z oczyszczalni określono w posiadanym pozwoleniu inny sposób pobierania próbek niż średniobowo, pomimo iż odprowadza ona ścieki w sposób ciągły w czasie doby. Dotyczy to oczyszczalni Ścieków w Białymstoku⁵ (RLM oczyszczalni 740 000) obsługującej aglomerację Białystok (RLM aglomeracji 386 007), woj. podlaskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V/KPOŚK VI).

3.6. Biogeny

Jak wspomniano w rozdziale 1.1. *Zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z Traktatu Akcesyjnego*, zgodnie z art. 5 ust. 2 dyrektywy 91/271/EWG wszystkie oczyszczalnie ścieków położone w aglomeracjach > 10 000 RLM mają obowiązek zastosowania technologii podwyższonego usuwania biogenów.

Od 1 stycznia 2016 r. zaistniał obowiązek prowadzenia pomiarów w zakresie azotu ogólnego i fosforu ogólnego dla oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców od 10 000. W związku z powyższym został wprowadzony obowiązek zmiany decyzji – pozwolenia wodnoprawnego, w związku z art. 9 ustawy z dnia 30 maja 2014 r.⁶ oraz wejściem w życie nowego rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r.⁷, wydanego na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1, 3 i 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.⁸.

W omawianym cyklu kontrolnym, skontrolowano 406 z 427 (95,1 %) oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach \geq 10 000 RLM. Z przekazanych danych wynika,

⁵ pomiar ilości ścieków ma miejsce na zwężce pomiarowej ścieków oczyszczonych, tuż przed odprowadzeniem ich do odbiornika. Przepływ zliczany jest na bieżąco przez przetwornik sygnału z miernika, na tej podstawie obliczane są przepływy dobowe, które zapisywane są na serwerze.

⁶ ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 850).

⁷ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1800).

⁸ ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.).

że w przypadku oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w aglomeracji $\geq 10\ 000$ RLM, 11 z 406 (2,7 %) skontrolowanych oczyszczalni ścieków, nie posiada w aktualnie obowiązujących pozwoleniach wodnoprawnych ustalonych warunków w zakresie biogenów.

Powyższe dane z podziałem na województwa przedstawiono w Tabela 5.

Tabela 5 - Liczba pozwoleń w których nie ma określonych warunków dla biogenów - dot. skontrolowanych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w aglomeracji $\geq 10\ 000$ RLM

L.p.	Województwo	Brak warunków dot. biogenów w posiadanym pozwoleniu
1.	Dolnośląskie	1
2.	Kujawsko-Pomorskie	0
3.	Lubelskie	0
4.	Lubuskie	0
5.	Łódzkie	2
6.	Małopolskie	3
7.	Mazowieckie	1
8.	Opolskie	1
9.	Podkarpackie	0
10.	Podlaskie	0
11.	Pomorskie	0
12.	Śląskie	0
13.	Świętokrzyskie	0
14.	Warmińsko-mazurskie	0
15.	Wielkopolskie	2
16.	Zachodniopomorskie	1
SUMA		11

Powyższe dotyczy:

1. Miejskiej Oczyszczalni Ścieków Komunalnych w Łochowie (RLM oczyszczalni 11 500), obsługującej aglomerację Łochów (RLM aglomeracji 10 001), woj. mazowieckie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
2. Oczyszczalni ścieków Kiszkowo (RLM oczyszczalni 14 999), obsługującej aglomerację Mielno (RLM aglomeracji 52 220), woj. zachodniopomorskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).

3. Zakładu Gospodarki Komunalnej sp. z.o.o w Ślesinie (RLM oczyszczalni 12 510), obsługującego aglomerację Ślesin (RLM aglomeracji 11 220), woj. wielkopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie obowiązującej uchwały nr 268/XXVII/20 Rady Gminy Ślesin z dnia 30 grudnia 2020 r.).
4. Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. - oczyszczalnia ścieków Turek (RLM oczyszczalni 99 750), obsługującego aglomerację Turek (RLM aglomeracji 104 957), woj. wielkopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie obowiązującej uchwały Nr XXVIII/213/20 Rady Miasta w Turku z dnia 17 grudnia 2020r.).
5. BIOKRAP sp. z o.o. ul. Kolejowa 20, 47-300 Krapkowice - oczyszczalnia ścieków w Krapkowicach (RLM oczyszczalni 61 120), obsługujący aglomerację Krapkowice (RLM aglomeracji 41 190), woj. opolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
6. Oczyszczalni ścieków w Kobylec (RLM oczyszczalni 7 500), obsługującej aglomerację Jodłownik (RLM aglomeracji 14 340), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
7. Oczyszczalni ścieków w Wola Dębińska (RLM oczyszczalni 6 500), obsługującej aglomerację Dębno (RLM aglomeracji 16 137), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
8. Oczyszczalni ścieków w Maszkienice (RLM oczyszczalni 5 000), obsługującej aglomerację Dębno (RLM aglomeracji 16 137), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
9. Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Działoszynie Oczyszczalnia ścieków w Trębaczewie (RLM oczyszczalni 7 633), obsługującego aglomerację Działoszyn (RLM aglomeracji 11 505), woj. łódzkie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
10. Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Poddębicach (RLM oczyszczalni 9 900), obsługującej aglomerację Poddębice (RLM aglomeracji 12 539), woj. łódzkie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
11. Oczyszczalni ścieków w Golińsku (RLM oczyszczalni 10 886), obsługującej aglomerację Mieroszów (RLM aglomeracji 10 100), woj. dolnośląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały Rady Miejskiej Mieroszowa z dnia 28 stycznia 2021 r.).

Jednocześnie w przypadku jednej oczyszczalni ścieków w Jastrzębiej Górze (RLM oczyszczalni 62 000), obsługującej aglomerację Władysławowo (RLM aglomeracji 65 389), woj. pomorskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI), w posiadanym pozwoleniu określono warunki w zakresie biogenów obowiązujące wyłącznie „w okresie od maja do września”.

Natomiast spośród wszystkich 427 (tj. wszystkie oczyszczalnie, bez względu na RLM aglomeracji) skontrolowanych w tym cyklu oczyszczalni ścieków, 15 (tj. 3,5 %) nie posiada w aktualnie obowiązujących pozwoleniach wodnoprawnych warunków w zakresie biogenów.

Dane z podziałem na województwa przedstawiono Tabela 6.

Tabela 6 - Liczba pozwoleń w których nie ma określonych warunków dla biogenów - dotyczy wszystkich skontrolowanych oczyszczalni ścieków (bez względu na RLM aglomeracji)

L.p.	Województwo	Brak warunków dot. biogenów w posiadanym pozwoleniu (wszystkie oczyszczalnie, bez względu na RLM aglomeracji)
1.	Dolnośląskie	2
2.	Kujawsko-Pomorskie	0
3.	Lubelskie	0
4.	Lubuskie	0
5.	Łódzkie	2
6.	Małopolskie	3
7.	Mazowieckie	1
8.	Opolskie	1
9.	Podkarpackie	0
10.	Podlaskie	1
11.	Pomorskie	0
12.	Śląskie	1
13.	Świętokrzyskie	0
14.	Warmińsko-mazurskie	0
15.	Wielkopolskie	3
16.	Zachodniopomorskie	1
SUMA		15

Powyższe dotyczy:

1. Miejskiej Oczyszczalni Ścieków Komunalnych w Łochowie (RLM oczyszczalni 11 500), obsługującej aglomerację Łochów (RLM aglomeracji 10 001), woj. mazowieckie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).

2. Oczyszczalni ścieków Kiszkowo (RLM oczyszczalni 14 999), obsługującej aglomerację Mielno (RLM aglomeracji 52 220), woj. zachodniopomorskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
3. Zakładu Gospodarki Komunalnej sp. z.o.o w Ślesinie (RLM oczyszczalni 12 510), obsługującego aglomerację Ślesin (RLM aglomeracji 11 220), woj. wielkopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie obowiązującej uchwały nr 268/XXVII/20 Rady Gminy Ślesin z dnia 30 grudnia 2020 r.).
4. Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. - oczyszczalnia ścieków Turek (RLM oczyszczalni 99 750), obsługującego aglomerację Turek (RLM aglomeracji 104 957), woj. wielkopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie obowiązującej uchwały Nr XXVIII/213/20 Rady Miasta w Turku z dnia 17 grudnia 2020 r.).
5. BIOKRAP sp. z o.o. ul. Kolejowa 20, 47-300 Krapkowice - oczyszczalnia ścieków w Krapkowicach, (RLM oczyszczalni 61 120), obsługujący aglomerację Krapkowice (RLM aglomeracji 41 190), woj. opolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
6. Oczyszczalni ścieków w Kobylec (RLM oczyszczalni 7 500), obsługującej aglomerację Jodłownik (RLM aglomeracji 14 340), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
7. Oczyszczalni ścieków w Wola Dębińska (RLM oczyszczalni 6 500), obsługującej aglomerację Dębno (RLM aglomeracji 16 137), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
8. Oczyszczalni ścieków w Maszkienice (RLM oczyszczalni 5 000), obsługującej aglomerację Dębno (RLM aglomeracji 16 137), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
9. Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Działoszynie Oczyszczalnia ścieków w Trębaczewie (RLM oczyszczalni 7 633), obsługującego aglomerację Działoszyn (RLM aglomeracji 11 505), woj. łódzkie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
10. Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Poddębicach (RLM oczyszczalni 9 900), obsługującego aglomerację Poddębice (RLM aglomeracji 12 539), woj. łódzkie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
11. Oczyszczalni ścieków w Golińsku (RLM oczyszczalni 10 886), obsługującej aglomerację Mieroszów (RLM aglomeracji 10 100), woj. dolnośląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały Rady Miejskiej Mieroszowa z dnia 28 stycznia 2021 r.).
12. Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. w Kazimierzu Biskupim (RLM oczyszczalni 13 500), obsługującego aglomerację Kazimierz Biskupi (RLM aglomeracji 9 489), woj. wielkopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie

uchwały nr XXXIII/289/2020 Rady Gminy Kazimierz Biskupi z dnia 14 grudnia 2020r.).

13. Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A. w Częstochowie - oczyszczalnia ścieków w Rybnej (RLM oczyszczalni 10 430), obsługującego aglomerację Mykanów (RLM aglomeracji 6 788), woj. śląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie pozwolenia wodnoprawnego Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Sieradzu z dnia 12 kwietnia 2021 r. znak: PO.ZUZ.5.4210.991m.2020.MK, w której powołano uchwałę ustanawiającą aglomerację Mykanów - uchwałę nr V/11/181/2015 Sejmiku Śląskiego).
14. Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Dąbrowie Białostockiej (RLM oczyszczalni 15 000), obsługującej aglomerację Dąbrowa Białostocka (RLM aglomeracji 6 971), woj. podlaskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V/KPOŚK VI).
15. Oczyszczalni ścieków w Wolbromku (RLM oczyszczalni 12 600), obsługującej aglomerację Bolków (RLM aglomeracji 7 980), woj. dolnośląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały nr XXV/158/20 Rady Miejskiej w Bolkowie z dnia 30 listopada 2020 r.).

Brak uwzględnienia biogenów w pozwoleniu wodnoprawnym najczęściej występował w oczyszczalniach zlokalizowanych w przedziale od RLM $\geq 10\ 000$ do $\leq 25\ 000$ (8 szt.).

Powyższe dane z podziałem na RLM aglomeracji przedstawiono w Tabeli 7.

Tabela 7 - Liczba pozwoleń w których nie ma określonych warunków dla biogenów - dotyczy wszystkich skontrolowanych oczyszczalni ścieków (z podziałem na RLM aglomeracji)

L.p.	RLM aglomeracji	Liczba skontrolowanych oczyszczalni ścieków w danej aglomeracji	Brak warunków dot. biogenów w posiadanym pozwoleniu
1.	Brak RLM	1	0
2.	<10 000	20	4
3.	$\geq 10\ 000 - \leq 25\ 000$	184	8
4.	$> 25\ 000 - \leq 50\ 000$	101	1
5.	$> 50\ 000 - \leq 100\ 000$	64	1
6.	$> 100\ 000$	57	1
SUMA		427	15

3.7. Ocena jakościowa i ilościowa

Zgodnie z wytycznymi GIOŚ, oceny należało dokonać w dwóch ostatnich pełnych okresach obowiązywania posiadanego pozwolenia, przy czym przez „pełnych” należy rozumieć okresy trwające 365 albo 366 dni. Oceny dwóch okresów obowiązywania aktualnie posiadanych pozwoleń dokonano dla 425 skontrolowanych oczyszczalni. Należy zauważyć, że z uwagi na

czas trwania cyklu – lata 2020-2022 i wymóg oceny pełnych okresów posiadanego pozwolenia, które w większości przypadków nie pokrywają się z rokiem kalendarzowym (gdyż są wyznaczone datą ostateczności pozwolenia lub datą wskazaną w pozwoleniu przez organ, który wydał to pozwolenie), ocenie w zależności od daty przeprowadzonej kontroli, mogły być poddane wyniki badań wykonane w latach 2017-2022.

W przypadku dwóch oczyszczalni:

1. Oczyszczalni ścieków w Gorzyce (RLM oczyszczalni 14 000), obsługującej aglomerację Gorzyce (RLM aglomeracji 13 117), woj. podkarpackie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).
2. Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A. w Częstochowie - oczyszczalnia ścieków w Rybnej (RLM oczyszczalni 10 430), obsługująca aglomerację Mykanów (RLM aglomeracji 6 788), woj. śląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie pozwolenia wodnoprawnego Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Sieradzu z dnia 12 kwietnia 2021 r. znak: PO.ZUZ.5.4210.991m.2020.MK, w której powołano uchwałę ustanawiającą aglomerację Mykanów - uchwałę nr V/11/181/2015 Sejmiku Śląskiego),

dokonano oceny tylko jednego okresu ponieważ pozwolenie zostało wydane w roku 2021, co uniemożliwiało ocenę drugiego okresu jako niepełnego.

Dodatkowo w przypadku:

- oczyszczalni ścieków w Złotoryi (RLM oczyszczalni 25 000), zlokalizowanej w aglomeracji Złotoryja (RLM aglomeracji 21 634) woj. dolnośląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały nr 0007.XXIV.205.2020 Rady Miejskiej Złotoryi z dnia 16 grudnia 2020 r.)

dokonano oceny 2 pełnych okresów obowiązywania pozwolenia (okres od 01.12.2019 r. do 30.11.2020 r. oraz okres od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r.) oraz 2 niepełnych okresów obowiązywania pozwolenia (okres od 01.12.2020 r. do 31.12.2020 r. oraz okres od 01.12.2022 r. do 18.05.2022 r.), w związku ze zmianą posiadanego pozwolenia wodnoprawnego w latach 2017,2020,2022.

3.7.1. I OKRES OCENY

Oceny I okresu dokonano dla 427 oczyszczalni ścieków i stwierdzono, że:

Łącznie w I okresie poddanym ocenie, 427 oczyszczalnie wprowadziły do środowiska 12 121 391,61 m³/d ścieków do wód lub do ziemi.

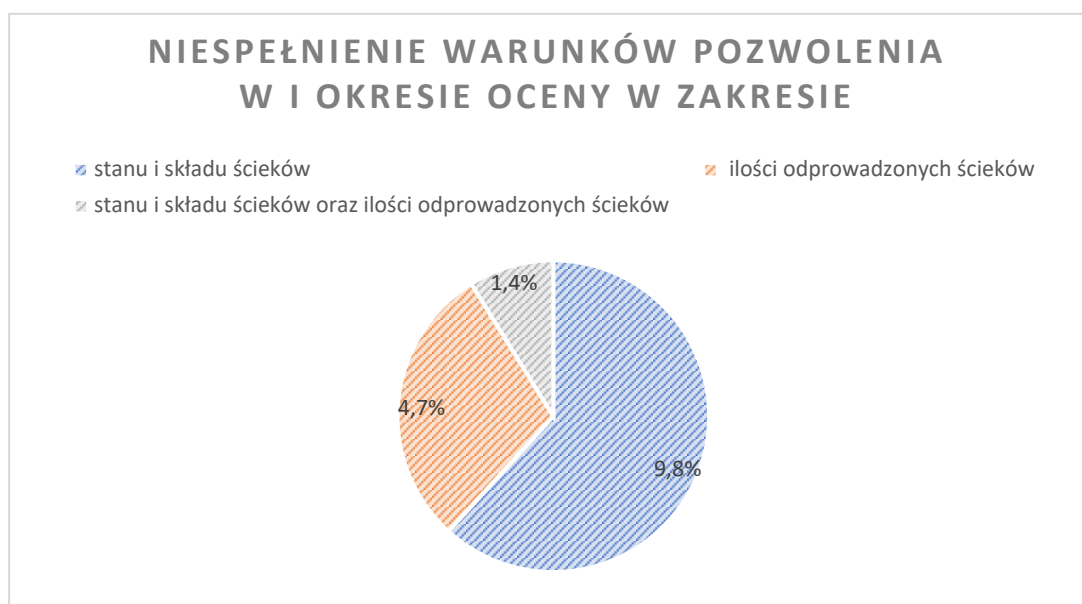
- 42 z 427 (9,8%) skontrolowanych oczyszczalni nie spełniało warunków określonych w posiadanym pozwoleniu w zakresie stanu i składu ścieków,
- 20 z 427 (4,7 %) skontrolowanych oczyszczalni nie spełniało warunków określonych w posiadanym pozwoleniu w zakresie ilości odprowadzanych ścieków,

- 6 z 427 (1,4 %) skontrolowanych oczyszczalni nie spełniło warunków określonych w posiadanym pozwoleniu zarówno w zakresie stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków.

Powyższe dane z podziałem na poszczególne województwa, zostały przedstawione w Rysunek 4 (liczba oczyszczalni niespełniających warunków) oraz ujęciu procentowym w Rysunek 5.

Rysunek 4 – Liczba oczyszczalni ścieków, które nie spełniły warunków określonych w posiadanych pozwoleniach wodnoprawnych/zintegrowanych w I okresie oceny

Rysunek 5 – Procentowa wartość liczby oczyszczalni, w których stwierdzono niespełnienie warunków określonych w posiadanych pozwoleniach wodnoprawnych/zintegrowanych w I okresie oceny

Dodatkowo w **załączniku nr 3 (plik excel)** pn. *I okres naruszenia*, w arkuszu pn.:

Arkusz 1 - Stan i skład ścieków,

Arkusz 2 - Ilość ścieków,

Arkusz 3 - Jakość i ilość,

wykazano oczyszczalnie dla których w I ocenianym okresie stwierdzono przekroczenia warunków posiadanych pozwoleń w zakresie:

- stanu i składu ścieków,
- ilości odprowadzanych ścieków,
- stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków.

3.7.2. II OKRES OCENY

Oceny II okresu dokonano dla 425 oczyszczalni ścieków, z 427 skontrolowanych. W 2 kontrolach dokonano oceny tylko jednego okresu (woj. podkarpackie- 1, woj. śląskie- 1).

Dla oczyszczalni pozwolenie zostało wydane w roku 2021, co uniemożliwiało ocenę w związku z niepełnym okresem oceny.

Łącznie w II okresie poddanych ocenie, 425 oczyszczalni wprowadziło do środowiska 12 534 481,63 m³/d ścieków do wód lub do ziemi.

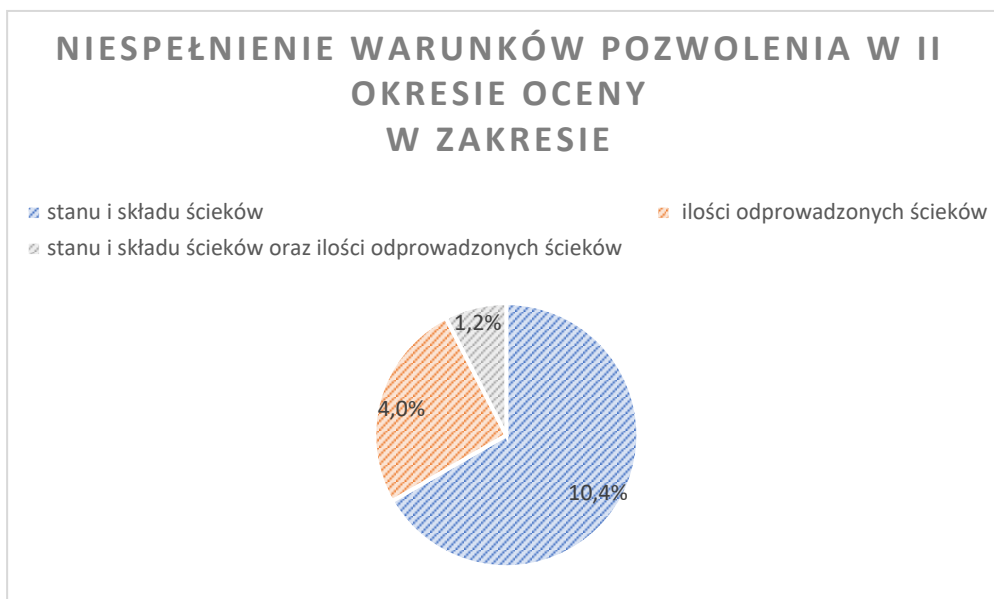
W II ocenianym okresie:

- 44 z 425 (10,4 %) skontrolowanych oczyszczalni nie spełniało warunków określonych w posiadanym pozwoleniu w zakresie stanu i składu ścieków,
- 17 z 425 (4,0 %) skontrolowanych oczyszczalni nie spełniało warunków określonych w posiadanym pozwoleniu w zakresie ilości odprowadzonych ścieków,
- 5 z 425 (1,2 %) skontrolowanych oczyszczalni nie spełniło warunków określonych w posiadanym pozwoleniu zarówno w zakresie stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków.

Powyższe dane z podziałem na poszczególne województwa, zostały przedstawione w Rysunek 6 oraz w ujęciu procentowym w Rysunek 7.

Rysunek 6 - Niespełnienie warunków określonych w posiadanych pozwoleniach wodnoprawnych/zintegrowanych w II okresie oceny

Rysunek 7 - Niespełnienie warunków określonych w posiadanych pozwoleniach wodnoprawnych/zintegrowanych w II okresie oceny

Dodatkowo w **załączniku nr 3 (plik excel)** pn. *II okres naruszenia*, w arkuszu pn.:

Arkusz 1 - Stan i skład ścieków,

Arkusz 2 - Ilość ścieków,

Arkusz 3 - Jakość i ilość,

wykazano oczyszczalnie dla których w I ocenianym okresie stwierdzono przekroczenia warunków posiadanych pozwoleń w zakresie:

- stanu i składu ścieków,
- ilości odprowadzanych ścieków,
- stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków.

3.7.3. OCENA DWÓCH OKRESÓW

Dokonując oceny dwóch ostatnich okresów obowiązywania posiadanego pozwolenia: 2 z 425 (0,5 %) kontrolowanych oczyszczalni nie spełniły warunków w zakresie stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków w dwóch ocenianych okresach.

Ww. oczyszczalnie to:

1. Oczyszczalnia ścieków w Kobylec (RLM oczyszczalni 7 500), obsługująca aglomerację Jodłownik (RLM aglomeracji 14 340), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
2. Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o., Oddział Szklarska Poręba - Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Szklarskiej Porębie (RLM oczyszczalni 14 600), obsługujący aglomerację Szklarska Poręba (RLM aglomeracji 20 068), woj. dolnośląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).

Próbki ścieków pobrane podczas kontroli WIOŚ

W ramach realizacji omawianego cyklu kontrolnego należało, pobrać do badań próbki ścieków odprowadzanych z oczyszczalni - średnio dobowe, w przypadku gdy proces technologiczny stosowany na kontrolowanej oczyszczalni to umożliwiał. Próbki były pobierane i badane przez CLB GIOŚ na zlecenie WIOŚ.

W 74 (17,3 %) próbkach ścieków oczyszczonych pobranych w trakcie kontroli stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych stężeń wskaźników zanieczyszczeń określonych w posiadanych pozwoleniach. Najczęściej przekroczenie stwierdzano w skontrolowanych oczyszczalniach w: woj. podkarpackim (40,0 % oczyszczalni, w których pobrane zostały próbki), woj. zachodniopomorskim (35,0 % oczyszczalni, w których zostały pobrane próbki), woj. dolnośląskim (26,2 % oczyszczalni, w których zostały pobrane próbki), woj. mazowieckim (26,0 % oczyszczalni, w których zostały pobrane próbki). Powyższe dane z podziałem na województwa przedstawiono w Tabela 8.

Zgodnie z § 5 ust. 11 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r.⁹ - roczny okres poboru próbek liczony jest od dnia, w którym decyzja w sprawie wydania pozwolenia wodnoprawnego lub udzielenia pozwolenia zintegrowanego stała się ostateczna; jeżeli w pozwoleniu wodnoprawnym lub pozwoleniu zintegrowanym została określona inna data, od której obowiązuje to pozwolenie, roczny okres

⁹ rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311).

poboru próbek liczony jest od tej daty. Próbki pobierane są przez cały okres obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego lub pozwolenia zintegrowanego.

Oceny spełniania warunków posiadanego pozwolenia dokonuje się w roku (365/366 dni) liczonym od dnia ostateczności pozwolenia. Przepisy krajowe¹⁰ ustalone na podstawie dyrektywy, określają, ile należy wykonywać pomiarów próbek ścieków. W ciągu roku pewna liczba próbek pobranych z oczyszczalni może nie spełniać wymagań. Przykładowo, przy wymaganych 4 próbkach w ciągu roku – 1 może nie spełniać, przy 12 – 2 próbki, przy 24 – 3, przy czym liczba wymaganych próbek uzależniona jest od wielkości RLM oczyszczalni.

W związku z powyższym, stwierdzone przekroczenia stężeń w próbkach pobranych przez CLB GIOŚ na zlecenie WIOŚ nie muszą świadczyć o niespełnieniu warunków co do jakości odprowadzanych ścieków w całym ocenianym okresie.

Dodatkowo zgodnie z art. 304 ust. 1 Pw, *podmioty korzystające z usług wodnych są obowiązane do przekazywania wyników prowadzonych pomiarów ilości pobieranych wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, w zakresie określonym w pozwoleniu wodnoprawnym albo pozwoleniu zintegrowanym:*

1) do organu właściwego w sprawach pozwoleń wodnoprawnych albo organu właściwego do wydania pozwolenia zintegrowanego - w terminie do dnia 1 marca każdego roku za rok poprzedni;

2) do właściwego organu Inspekcji Ochrony Środowiska:

a) w przypadku pomiarów ciągłych - w terminie 30 dni od dnia zakończenia półrocza, w którym pomiary zostały wykonane - za I półrocze oraz w terminie do dnia 31 stycznia roku następującego po roku kalendarzowym, w którym pomiary zostały wykonane - za rok kalendarzowy,

b) w przypadku pomiarów okresowych wykonywanych częściej niż jeden raz w miesiącu - w terminie 30 dni od dnia zakończenia kwartału, w którym pomiary zostały wykonane,

c) w pozostałych przypadkach - w terminie 30 dni od dnia zakończenia pomiaru.

Ww. wyniki powinny być wykonywane przez podmiot w regularnych odstępach czasu w okresie oraz z częstotliwością określoną na podstawie RLM oczyszczalni zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r., a następnie przekazywane do WIOŚ zgodnie z wzorem będącym załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 20 stycznia 2020 r.¹¹ zgodnie z ww. terminami. Ww. sprawozdania przedkładane przez podmiot podlegają ocenie prowadzonej w ramach kontroli dokumentacyjnej wykonywanej przez WIOŚ, podczas której weryfikowane jest spełnienie warunków zawartych w obowiązujących pozwoleniach

¹⁰ aktualnie - rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311),

¹¹ rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 20 stycznia 2020 r. w sprawie formy i układu przekazywanych wyników pomiarów ilości pobranych wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi.

w zakresie jakości odprowadzanych ścieków. Ww. ocenie poddaje się pełny okres (składający się z dwóch okresów oceny) obowiązywania pozwolenia od dnia ostateczności decyzji. Dodatkowo zgodnie z art. 286 ust. 2 Pw, podmiot zapewnienia: *wykonanie pomiarów, w tym pobierania próbek, przez akredytowane laboratorium w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2021 r. poz. 1344 z późn. zm. oraz z 2022 r. poz. 974) w zakresie badań, do których wykonywania jest obowiązany.*

Ocena wyników wprowadzanych ścieków do wód lub do ziemi dokonywana jest zgodnie z art. 283 Pw, na podstawie:

- 1) *pomiarów prowadzonych przez podmiot obowiązany do ponoszenia opłat za usługi wodne;*
- 2) *innych środków dowodowych niezbędnych do ustalenia wielkości przekroczenia.*

Biorąc powyższe pod uwagę, z pozyskanych od WIOŚ danych wynika, że podczas poboru próbek ścieków oczyszczonych, z 423 skontrolowanych oczyszczalni ścieków, w 74 oczyszczalniach, stwierdzono przekroczenia stężeń wskaźników zanieczyszczeń określonych w pozwoleniach w próbkach pobranych podczas kontroli.

Dodatkowo biorąc pod uwagę dokonaną przez WIOŚ ocenę spełnienia warunków określonych w posiadanym pozwoleniu dla dwóch (pełnych) okresów oceny, na podstawie sprawozdań przekazywanych przez podmioty do WIOŚ zgodnie z art. 304 w związku z art. 101 ust 1 ustawy Pw, w I ocenianym okresie: 13 z 74 (17,6 %) skontrolowanych oczyszczalni ścieków, w których stwierdzono przekroczenie w próbkach ścieków pobranych podczas kontroli, nie spełniło również warunków pozwolenia wodnoprawnego w zakresie stanu i składu ścieków, natomiast w II okresie: 15 z 74 (20,3%).

Jednocześnie 10 z 74 (13,5 %) skontrolowanych oczyszczalni, w których stwierdzono przekroczenie w próbkach pobranych podczas kontroli, nie spełniało również warunków w zakresie stanu i jakości odprowadzanych ścieków pod konaniem oceny spełnienia warunków pozwolenia dla I jak i II okresu.

Podczas kontroli w 4 z 427 (0,9 %) (woj. podkarpackie, woj. wielkopolskie, woj. dolnośląskie, woj. łódzkie) skontrolowanych oczyszczalni, nie zostały pobrane próbki ścieków oczyszczonych w związku z:

- brakiem możliwości poboru próbki z powodu podtopienia wylotu ścieków oczyszczonych oraz brakiem możliwości poboru ścieków oczyszczonych za pomocą pobornika automatycznego.
- Oczyszczalnia Ścieków w Wołowie (RLM oczyszczalni 19 875), obsługującej aglomerację Wołów (RLM aglomeracji 17 736), woj. dolnośląskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały nr XXXII/262/2021 Rady Miejskiej w Wołowie z dnia 26 lutego 2021r.);
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Działoszynie Oczyszczalnia Ścieków w Trębaczewie (RLM oczyszczalni 7 633), obsługującej aglomerację Działoszyn (RLM aglomeracji 11 505), woj. łódzkie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI),

- zaprzestaniem odprowadzania ścieków z oczyszczalni,
 - Oczyszczalnia Ścieków Komunalnych w Objezierzu (RLM oczyszczalni 2 950), obsługującej aglomerację Oborniki (RLM aglomeracji 29 395), woj. wielkopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Obornikach),
- brakiem możliwości podłączenia automatycznego urządzenia do poboru próbek średniodobowych oraz prowadzenia prac dot. rozbudowy oczyszczalni (przebudowa i modernizacja). Do dnia kontroli inwestycja nie została zakończona,
 - Oczyszczalnia w Jedlicze (RLM oczyszczalni 11 550), obsługującej aglomerację Jedlicze (RLM aglomeracji 11 757), woj. podkarpackie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK VI).

Tabela 8 - Liczba próbek ścieków oczyszczonych pobranych w trakcie kontroli, w których stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń umieszczonych w pozwoleniu

L.p.	Województwo	Liczba pobranych próbek w trakcie kontroli	Liczba próbek w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych stężeń wskaźników określonych w pozwoleniach	% ilość stwierdzonych przekroczeń
1.	Dolnośląskie	42	11	26,2%
2.	Kujawsko-Pomorskie	22	4	18,2%
3.	Lubelskie	22	4	18,2%
4.	Lubuskie	22	3	13,6%
5.	Łódzkie	19	2	10,5%
6.	Małopolskie	31	2	6,5%
7.	Mazowieckie	50	13	26,0%
8.	Opolskie	10	0	0,0%
9.	Podkarpackie	30	12	40,0%
10.	Podlaskie	17	3	17,6%
11.	Pomorskie	21	1	4,8%
12.	Śląskie	28	3	10,7%
13.	Świętokrzyskie	14	1	7,1%

14.	Warmińsko-mazurskie	28	1	3,6%
15.	Wielkopolskie	47	7	14,9%
16.	Zachodniopomorskie	20	7	35,0%
SUMA		423	74	17,5%

Z dokonanej weryfikacji przedłożonych danych z podziałem na RLM aglomeracji, wynika, że najczęściej stwierdzono przekroczenia w próbkach pobranych podczas kontroli w aglomeracjach w przedziale $\geq 10\ 000 - \leq 25\ 000$ (24,9 %).

Szczegółowe dane z podziałem na aglomeracje przedstawiono w Tabeli 9.

Tabela 9 - Liczba próbek ścieków oczyszczonych pobranych w trakcie kontroli, w których stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu (z podziałem na RLM aglomeracji)

L.p.	RLM aglomeracji	Liczba skontrolowanych oczyszczalni ścieków w danej aglomeracji	Liczba próbek w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych stężeń wskaźników określonych w pozwoleniach	% ilość stwierdzonych przekroczeń
1.	Brak RLM	1	0	0,0%
2.	<10 0000	20	3	15,0%
3.	$\geq 10\ 000 - \leq 25\ 000$	181	45	24,9%
4.	$> 25\ 000 - \leq 50\ 000$	100	11	11,0%
5.	$> 50\ 000 - \leq 100\ 000$	64	9	14,1%
6.	$> 100\ 000$	57	6	10,5%
SUMA		423	74	17,5%

Wykonanie określonej liczby badań zgodnie z rozporządzeniem

Oczyszczalnie ścieków zgodnie posiadanymi pozwoleniami powinny wykonywać określoną liczbę badań ścieków w okresie obowiązywania pozwolenia na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu

do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych.

W dwóch ocenianych okresach, 14 (3,3 %) skontrolowanych oczyszczalni nie wykonało określonej liczby badań ścieków. W przypadku dwóch oczyszczalni (woj. lubelskie):

1. kontrolowany podmiot pobrał 12 próbek w roku 2019 r. i 12 próbek w 2020 r., jednak daty pobranych próbek ścieków oczyszczonych nie pokryły się z okresem oceny co skutkowało niewykonaniem w ocenianym okresie obowiązywania pozwolenia na przełomie 2019-2020 r. wymaganej liczby badań.
 - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rykach sp. z o.o. (RLM oczyszczalni 38 600), obsługującej aglomerację Ryki (RLM aglomeracji 29 240), (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).
2. w II okresie wykonano 11 pomiarów na 12 wymaganych. 12 próbki nie pobrano z powodu minimalnego przepływu ścieków.
 - Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o. (RLM oczyszczalni 15 000), obsługujący aglomerację Parczew (RLM aglomeracji 16 636), (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).

Dodatkowo w niżej wymienionych oczyszczalniach wykonano 11 z 12 wymaganych analiz:

- 1) oczyszczalnia ścieków w Wolbrom (RLM oczyszczalni 28 100), obsługująca aglomerację Wolbrom (RLM aglomeracji 17 276), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V),
- 2) oczyszczalnia ścieków w Dobczyce (RLM oczyszczalni 37 217), obsługująca aglomerację Dobczyce Centrum (RLM aglomeracji 21 655), woj. małopolskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V),
- 3) oczyszczalnia ścieków w Pelplinie (RLM oczyszczalni 15 400), obsługująca aglomerację Pelplin (RLM aglomeracji 13 515), woj. pomorskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V),

oraz 23 z 24 wymaganych analiz:

- 1) oczyszczalnia ścieków w Tczewie (RLM oczyszczalni 109 730) obsługującej aglomerację Tczew (RLM aglomeracji 76 981), woj. pomorskie (dane RLM aglomeracji na podstawie KPOŚK V).

Ww. dane z podziałem na województwa przedstawiono w Tabeli 10.

W dwóch przypadkach (woj. śląskie) II okres był niepełny (dla oczyszczalni pozwolenie zostało wydane i stało się ostateczne w roku 2021, co uniemożliwiało ocenę pełnych dwóch okresów, przy czym przez „pełnych” należy rozumieć okresy trwające 365 albo 366 dni, liczony od dnia ostateczności pozwolenia), co uniemożliwiało ocenę spełniania warunków pozwolenia tzn., że oczyszczalnie nie mogły wykonać określonej liczby badań w II okresie.

Tabela 10 - Liczba oczyszczalni w poszczególnych województwach, które nie wykonały wymaganej liczby badań ścieków oczyszczonych w dwóch ocenianych okresach

L.p.	Województwo	Liczba oczyszczalni, które nie wykonały określonej liczby badań ścieków w dwóch ocenianych okresach
1.	Dolnośląskie	2
2.	Kujawsko-Pomorskie	0
3.	Lubelskie	2
4.	Lubuskie	0
5.	Łódzkie	0
6.	Małopolskie	4
7.	Mazowieckie	1
8.	Opolskie	1
9.	Podkarpackie	0
10.	Podlaskie	0
11.	Pomorskie	2
12.	Śląskie	1
13.	Świętokrzyskie	0
14.	Warmińsko-mazurskie	0
15.	Wielkopolskie	0
16.	Zachodniopomorskie	1
SUMA		14

3.8. Najczęstsze naruszenia stwierdzane podczas kontroli wykonywanych w ramach cyklu

Stwierdzone naruszenia najczęściej dotyczyły:

- przekroczenia wartości granicznych określonych dla wskaźnika zanieczyszczeń: azot ogólny, fosfor ogólny, BZT₅,
- pobierania próbek ścieków w miejscach pomiarowych, niezgodnych z pozwoleniem,
- oznaczania wskaźników zanieczyszczeń metodami innymi niż referencyjne,
- braku wymaganej liczby pobranych próbek ścieków,
- wykonywania badań przez nieakredytowane laboratoria,
- przekroczenia ilości średniodobowej odprowadzanych ścieków oczyszczonych.

4. WNIOSKI

4.1. Województwa w których najczęściej stwierdzano naruszenie warunków pozwoleń

Z danych, na podstawie których dokonano oceny I okresu, w zakresie liczby stwierdzonych naruszeń warunków określonych w posiadanych pozwoleniach, do liczby skontrolowanych oczyszczalni, wynika, że najczęściej naruszeń w zakresie:

- stanu i składu ścieków, stwierdzono w woj. małopolskim (w 32,3 % oczyszczalni, w których przeprowadzono kontrole),
- ilości odprowadzonych ścieków, stwierdzono w woj. śląskim (w 14,3 % oczyszczalni, w których przeprowadzono kontrole),
- zarówno stanu i składu ścieków i ilości odprowadzonych ścieków, stwierdzono w woj. małopolskim (w 9,7 % oczyszczalni, w których przeprowadzono kontrole).

Dodatkowo w I okresie oceny, w woj. dolnośląskim, woj. małopolskim, woj. wielkopolskim, stwierdzono naruszenie w trzech ww. zakresach.

Jednocześnie z weryfikacji danych dla I okresu oceny z podziałem na RLM aglomeracji wynika, że najczęściej naruszeń we wszystkich trzech zakresach tj.:

- stanu i składu ścieków (21 szt.),
- ilości odprowadzanych ścieków (8 szt.),
- stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków (3 szt.),

stwierdzono w skontrolowanych oczyszczalniach ścieków zlokalizowanych w aglomeracjach o RLM $\geq 10\ 000 - \leq 25\ 000$.

Dane przedstawiające wartości w formie liczbowej oraz procentowej dla I okresu oceny z podziałem na województwa oraz RLM aglomeracji umieszczono w **załączniku nr 5 (plik word)**.

Z oceny II okresu, wynika, że najczęściej naruszeń w zakresie:

- stanu i składu ścieków, stwierdzono w woj. zachodniopomorskim (w 25 % zakładów, w których przeprowadzono kontrole),
- ilości odprowadzonych ścieków, stwierdzono w woj. dolnośląskim (w 16,3 % zakładów, w których przeprowadzono kontrole),
- zarówno stanu i składu ścieków i ilości odprowadzonych ścieków, stwierdzono w woj. małopolskim (w 6,5 % zakładów, w których przeprowadzono kontrole).

Dodatkowo w II okresie oceny, w woj. dolnośląskim, woj. małopolskim, woj. łódzkim, stwierdzono naruszenie w trzech ww. zakresach.

Jednocześnie z weryfikacji danych dla II okresu oceny z podziałem na RLM aglomeracji wynika, że najczęściej naruszeń we wszystkich trzech zakresach tj.:

- stanu i składu ścieków (26 szt.),
- ilości odprowadzanych ścieków (6 szt.),

- stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków (5 szt.),

stwierdzono w skontrolowanych oczyszczalniach ścieków zlokalizowanych w aglomeracjach o RLM $\geq 10\ 000$ - $\leq 25\ 000$.

Dane przedstawiające wartości w formie liczbowej oraz procentowej dla II okresu oceny z podziałem na województwa oraz RLM aglomeracji umieszczono w **załączniku nr 6 (plik word)**.

Powyższe dane mogą wskazywać, iż w 16 województwach powinien być zwiększony nadzór eksploatatorów oczyszczalni nad pracą oczyszczalni i jakością odprowadzanych ścieków oraz organów wydających pozwolenia, uprawnionych do prowadzenia kontroli tj.:

- marszałka, starosty, zgodnie z art. 379 ustawy Poś¹² w zakresie warunków określonych w wydanych pozwoleniach zintegrowanych,
- Państwowe Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, zgodnie z art. 335 ust. 1, w związku z art. 334 pkt 1-7 oraz 9-13, art. 336, zwłaszcza art. 337 ust. 4 ustawy Pw.

4.2. Aktualizacja pozwoleń wodnoprawnych dla oczyszczalni znajdujących się w aglomeracji >10 000 RLM w zakresie wskaźników biogenów

W trakcie cyklu stwierdzono, że w znacznej części pozwoleń wydanych dla oczyszczalni ścieków **znajdujących się w aglomeracji > 10 000 RLM, określone zostały warunki monitorowania wskaźników biogenów, jednakże 11 z 406 skontrolowanych oczyszczalni ścieków znajdujących się w aglomeracji > 10 000 RLM, nie zawiera tych warunków, co stanowi 2,7 % z liczby wszystkich skontrolowanych oczyszczalni.**

Ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, organy właściwe do wydawania pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych, zostały zobowiązane w terminie do dnia 31 grudnia 2015 r., do dokonania przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków komunalnych do wód lub do ziemi lub pozwoleń zintegrowanych, udzielonych dla oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców od 10 000 oraz, a w razie potrzeby, do zmiany pozwolenia lub uchylenia i wydania nowego pozwolenia.

W związku z tym może być uzasadnione dokonanie weryfikacji i przeglądu pozwoleń na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, przez organy wydające te pozwolenia.

4.3. Najczęstszy odbiornik ściekowy oraz sposób odprowadzania ścieków

Z danych przedstawionych w rozdziale pn. 3.4. Odbiornik ścieków, wynika, że ścieki oczyszczone odprowadzane są najczęściej do wody. Podmioty odprowadzały ścieki do wód w 90,9 %, natomiast do ziemi w 9,1 %.

Powyższe dane bezsprzecznie wskazują, iż ścieki oczyszczone odprowadzane są w znacznym stopniu do wód, co w przypadku odprowadzania niedostatecznie oczyszczonych ścieków (tj. przekraczających warunki określone w posiadanych pozwoleniach), może mieć negatywny wpływ na wody powierzchniowe.

¹² ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.)

Dodatkowo ustalenia WIOŚ, dokonane w ramach realizacji cyklu kontrolnego wskazują, że spośród wszystkich skontrolowanych oczyszczalni (427 szt. bez względu na RLM aglomeracji), ścieki w sposób ciągły w czasie doby odprowadza 407 skontrolowanych oczyszczalni, natomiast pozostałe 20 odprowadza ścieki w sposób okresowy w czasie doby (od 2 do 20 spustów na dobę (liczba spustów, zależna jest od ilości ścieków dopływających do oczyszczalni ścieków).

Jedynie w 2 z 20 pozwoleń (10 %) wydanych dla skontrolowanych oczyszczalni odprowadzających ścieki w sposób okresowy w czasie doby, zostały zawarte informacje odnośnie sposobu pobierania próbek – tj. w sposób inny niż średniodobowo.

Natomiast dla jednej z oczyszczalni która odprowadza ścieki w sposób ciągły w czasie doby określono w posiadanym pozwoleniu inny sposób pobierania próbek niż średniodobowo.

Powyższe dane wskazują, że organy wydające pozwolenia powinny dokonać analiz/przeглядów aktualnie obowiązujących pozwoleń by dostosować je do stanu faktycznego istniejącego na oczyszczalniach w zakresie sposobu pobierania próbek do badań, w celu umożliwienia zakładom prawidłowego wykonywania obowiązków związanych z prowadzeniem pomiarów wielkości emisji do środowiska.

4.4. Ścieki oczyszczone pobrane przez CLB GIOŚ na zlecenie WIOŚ

Z danych przedstawionych w rozdziale pn. 3.7. Ocena jakościowa i ilościowa, 3.7.3. OCENA DWÓCH OKRESÓW, że podczas poboru próbek ścieków oczyszczonych przez GIOŚ CLB na zlecenie WIOŚ, z 423 skontrolowanych oczyszczalni ścieków, w 74 oczyszczalniach (17,3 % z wszystkich przeprowadzonych kontroli, podczas których możliwy był pobór próbek ścieków oczyszczonych przez CLB GIOŚ na zlecenie WIOŚ), stwierdzono przekroczenia stężeń wskaźników zanieczyszczeń określonych w pozwoleniach w próbkach pobranych podczas kontroli.

Biorąc pod uwagę dokonaną przez WIOŚ ocenę spełnienia warunków określonych w posiadanym pozwoleniu dla dwóch okresów oceny dokonaną na podstawie sprawozdań przekazywanych przez podmioty do WIOŚ zgodnie z art. 304 w związku z art. 101 ust 1 ustawy Pw, w I ocenianym okresie: 13 z 74 (17,6 %) skontrolowanych oczyszczalni ścieków w których stwierdzono przekroczenie w próbkach ścieków pobranych przez GIOŚ CLB na zlecenie WIOŚ, nie spełniło również warunków pozwolenia wodnoprawnego w zakresie stanu i składu ścieków, natomiast w II okresie: 15 z 74 (20,3 %). Natomiast 10 z 74 (13,5 %) oczyszczalni, w których stwierdzono przekroczenie w próbkach pobranych przez GIOŚ CLB na zlecenie WIOŚ, nie spełniało warunków w zakresie stanu i jakości odprowadzanych ścieków, podczas dokonania oceny spełnienia warunków pozwolenia dla I jak i II okresu oceny.

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki badań WIOŚ przeprowadzone w ramach cyklu kontrolnego, nie można jednak poddać w wątpliwość prawidłowości badań wykonywanych i przedkładanych do WIOŚ przez zakłady na podstawie art. 304, w związku z art. 101 ust 1

ustawy Pw. Przepisy krajowe¹³ ustalone na podstawie dyrektywy określają, że w ciągu roku pewna liczba próbek pobranych z oczyszczalni może nie spełniać wymagań. Przykładowo, przy wymaganych 4 próbkach w ciągu roku – 1 może nie spełniać, przy 12 – 2 próbki, przy 24 – 3, przy czym liczba wymaganych próbek uzależniona jest od wielkości RLM oczyszczalni.

Powyższe oznacza jednak, że skontrolowane oczyszczalnie w ramach cyklu, w których pobrane zostały próbki do badań, należy objąć zwiększonym nadzorem.

4.5. Oczyszczalnie zlokalizowane w aglomeracjach < 10 000 RLM

Z przedłożonych wyjaśnień wynika, że zakwalifikowanie 21 oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w aglomeracji < 10 000 RLM do cyklu kontrolnego pn. *kontrolnego oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości RLM \geq 10 000 pod kątem oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogenych, wraz z pomiarami jakości ścieków odprowadzonych z tych oczyszczalni, wykonanymi na zlecenie WIOŚ zgodnie z obowiązującymi przepisami*, wynikało w znacznym stopniu z przedłużenia cyklu kontrolnego poza rok 2020, w związku z wystąpieniem pandemii, co skutkowało wejściem w życie kolejnej aktualizacji KPOŚK (KPOŚK VI), licznych uchwał zatwierdzanych w związku z art. 87 ust. 1 i 4 Pw oraz rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej¹⁴, zmieniających RLM, w szczególności zmniejszających RLM aglomeracji >10 000 umieszczonych w KPOŚK V.

W trakcie trwania cyklu kontrolnego WIOŚ zwiększeniu RLM aglomeracji z < 10 000 RLM w KPOŚK V do wartości > 10 000 RLM w KPOŚK VI uległy następujące aglomeracje:

- Gorzyce;
- Nowa Sarzyna;
- Pniewy;

natomiast zmniejszeniu RLM aglomeracji z > 10 000 RLM w KPOŚK V do wartości < 10 000 RLM w KPOŚK VI uległy następujące aglomeracje:

- Leoncin;
- Zakroczym;
- Izabelin;
- Wierzawice;
- Kazimierz Biskupi;
- Kłodawa;
- Paczków;
- Jabłonowo Pomorskie;
- Dąbrowa Białostocka;

¹³ aktualnie - rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311),

¹⁴ rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej¹⁴ z dnia 27 lipca 2018 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszarów i granic aglomeracji (Dz.U. 2018 poz. 1586).

- Gniew;
- Czarne;
- Dębica Kaszubska;
- Kępice;
- Gródek nad Dunajcem;
- Piwniczna-Zdrój;
- Grybów-Stróże;
- Ruciane-Nida;
- Tolkmicko;
- Ścinawa;
- Mieroszów;
- Skwierzyna.

Poniższe aglomeracje znajdujące się w KPOŚK V zostały usunięte z KPOŚK VI:

- Poniatowa;
- Wieluń;
- Sieradz;
- Radomsko;
- Głogów;
- Kołobrzeg.

Powyższe zmiany w RLM aglomeracji wskazują iż, w związku z wydłużeniem się realizacji cyklu kontrolnego z powodu wystąpienia pandemii COVID 19, w związku z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r., utrudnione mogło być prawidłowe wyselekcjonowanie oczyszczalni ścieków znajdujących się w aglomeracji $\geq 10\ 000$ RLM, które dopiero podczas prowadzenia kontroli umożliwiło ustalenie aktualnie obowiązującego RLM aglomeracji.

W związku z powyższym również w kilku przypadkach zakwalifikowano jako oczyszczalnie znajdujące się w aglomeracji $< 10\ 000$ RLM, które pierwotnie podczas rozpoczęcia się cyklu kontrolnego znajdowały się w aglomeracji $> 10\ 000$ RLM m.in:

- Gmina Nasielsk - Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Nasielsku - oczyszczalnia ścieków w Nasielsku, ul. Komunalna 23, 05-190 Nasielsk, gmina Nasielsk, powiat nowodworski,
- Samorządowy Zakład Budżetowy w Leoncinie - oczyszczalnia ścieków w Michałowie, ul. Partyzantów 3, 05-155 Leoncin, gmina Leoncin, powiat nowodworski,
- Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "Mokre Łąki" Sp. z o.o., ul. Mokre Łąki 8, 05-080 Izabelin, gmina Izabelin, powiat warszawski zachodni,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Kazimierzu Biskupim, ul. Warszawska 11, 62-530 Kazimierz Biskupi, gmina Kazimierz Biskupi, powiat koniński,
- Oczyszczalni ścieków w Wierzawice, 37-300 Leżajsk, gmina Leżajsk, powiat leżajski,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Kłodawie, ul. Bierzwińska 134, 62-650 Kłodawa - oczyszczalnia ścieków w miejscowości Pomarzany Fabryczne, gmina Kłodawa, powiat kolski,

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Tadeusza Bielaka 8, 77-230 Kępice, gmina Kępice, powiat słupski,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Rucianem-Nidzie Sp. z o.o. 12-220 Ruciane-Nida ul. Leśna 10- oczyszczalnia ścieków w Rucianem- Nidzie, gmina Ruciane-Nida, powiat piski,
- Zakład Gospodarki Wodno-Ściekowej w Tolkmicku, ul. Do Wałów 1, 82-340 Tolkmicko, gmina Tolkmicko, powiat elbląski, oczyszczalnia zlokalizowana w odległości ok. 1800 m od ul. Morskiej na działkach Nr 22/29, 22/26, 22/27, 8/25, 18/1, 2/23, 2/24,
- Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Skwierzynie, działki: 106, 114, 115/2 obręb Skwierzyna, 66-440 Skwierzyna, gmina Skwierzyna, powiat międzyrzecki.

5. SPOSÓB WYKORZYSTANIA MATERIAŁU

Ww. opracowanie zostanie przekazane do:

- Ministerstwa Infrastruktury,
- Ministerstwa Klimatu i Środowiska,
- Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
- Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska,
- Urzędów Marszałkowskich,

w celu wykorzystania służbowego zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

6. MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO RAPORTU

1. Sprawozdania wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska z wykonania ogólnokrajowego cyklu kontrolnego pn. cykl kontrolny oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości RLM $\geq 10\ 000$ pod kątem oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogennych, wraz z pomiarami jakości ścieków odprowadzonych z tych oczyszczalni, wykonanymi na zlecenie WIOŚ zgodnie z obowiązującymi przepisami – wg. stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. – 16 sprawozdań,
2. V Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczalni Ścieków Komunalnych, źródło: <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych>,
3. VI Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczalni Ścieków Komunalnych, źródło: <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych>,
4. Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska,
5. Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2021-2025 (z perspektywą do 2030 r.).

Załączniki do raportu:

1. Wykaz wszystkich skontrolowanych przez WIOŚ oczyszczalni z podziałem na województwa,
2. Wykaz wszystkich skontrolowanych przez WIOŚ oczyszczalni z podziałem na RLM aglomeracji,
3. Wykaz skontrolowanych oczyszczalni ścieków dla których w I ocenianym okresie stwierdzono przekroczenia warunków posiadanych pozwoleń w zakresie: stanu i składu ścieków; ilości odprowadzanych ścieków; stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków,
4. Wykaz skontrolowanych oczyszczalni ścieków dla których w II ocenianym okresie stwierdzono przekroczenia warunków posiadanych pozwoleń w zakresie: stanu i składu ścieków; ilości odprowadzanych ścieków; stanu i składu ścieków oraz ilości odprowadzanych ścieków,
5. Tabele oraz wykresy na podstawie danych dotyczących najczęściej stwierdzanych naruszeń warunków pozwoleń w I okresie oceny z podziałem na województwa i RLM aglomeracji,
6. Tabele oraz wykresy na podstawie danych dotyczących najczęściej stwierdzanych naruszeń warunków pozwoleń w II okresie oceny z podziałem na województwa i RLM aglomeracji.